

Inatsisartut

Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliaq

Uunga: Tillie Martinussen ataatsimiititaliap siulittaasua

29-05-2016
Sagsnr. 2016-687
Juridisk afdeling
Postboks 260
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 34 66 66
E-mail: ian@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliamik isumasioqateqarneq

Sapaat 29. maj 2016, nal. 17.00-18.00 ataatsimiittarfik 2

Ataatsimiititaliap kissaatigisimavaa isumasioqatigiinneq nangillugu apeqqudit ataani allassimasut allaganngorlugit kalaallisut danskisullu oqaaseqaammik apuussivigineqarnissi.

Aajunalu oqaaseqaat kissaatigineqartoq.

Inussiarnersumik

Martha Lund Olsen

Isumasioqatigiinnermi ataatsimiititap kissaatigaa, UPA 2016/109-mut atasumik makku eqqartuivigissallugit:

1. Kommuneqarfik Sermersuumiit ilisimasaqarfik aallaavigalugu tusarniaanermut ilassutitut akissut

Ataatsimiititaliap ilaasortai uangalu, sisamangorneq 26. maj 2016 nal. 16.20 missaani, Kommuneqarfik Sermersuumiit ilisimasaqarfik aallaavigalugu tusarniaanermut akissummut ilassut tiguarput, oqaaseqaat akkiussa q inatsisilerituutut suliffeqarfimmiit Nielsen Nørager-imeersoq ilanngullugu.

Ataatsimiititaliap kissaatigaa:

- a. tusarniaanermut akissuteqaatikkut aammalu oqaaseqaatikkut saqqummiunneqartut isummerfigissagikka. Apuussatigut ilaatigut oqaatigineqarpoq, atorunnaarsitsinermut atasumik kommune suliamut akuusutut inissittassasoq, tamatumalu kingunerisinnaasai tamaasa ilanngullugit, soorlu atorunnaarsitsinermik aalajangiinerit Eqqartuussivikkut misilinneqartarnissaat.
- b. Apeqqut akineqartoq: Kommunep kissaatigippagu, Naalakkersuisuniit atorunnaarsitsinermik aalajangiineq Eqqartuussivimmu suliasannngortinniarlugu, taava atorunnaarsitsinermik aalajangiineq Eqqartuussiviup aalajangiinissaa utaqqqaarlugu atortussannngortinneqassava?

Aallarniutigalugu ataatsimiititamut innersuussutigissavara, Kommune Kujalleq peqatigalugu suleqatigiinnissamik isumaqatigiissuteqarnera. Tassani suleqatigiinnissamik isumaqatigiissummi erseqqissarneqarput suleqatigiinnermut illuatungeriit naatsorsuutaat, akisussaaffii suliasaallu.

Naalakkersuisut aaqqiissuteqarniarnermi suleqatigiinneq ujartortuassavaat, ataqqillugulu sumiiffimmi siuttutut aqutsisuusut, sumiiffimilu pissutsit. Tamannalu Kommune Kujallerlu isumaqatigiissutikkut erseqqissumik takutinneqarpoq.

Atorunnaarsitsineq taamaallaat atorneqartassaaq, pisuni ataasiakkaaginnaaqunartuni, soorlu kommune ikiortissarsiunngippat, aammalu suleqatigiinnikkusussuseqannngippat, saniatigullu innuttaasut sumi-

ginnarlugit allaffissornikkut ingerlatsinerup unioqqutitsisumik ator-
neragut.

Ad a)

Kommunep oqaaseqaataa 18-inik qupperneqarpoq, atuarneralu naa-pertorlugu pingaarnertut qitiusoq tassaalluni, soorunami kommunep kissaatigimmagu, atorunnaarsitsinermik aalajangerneq sioqqullugu tusarniarneqartarnissaq, aammalu taama ilungersunartigisumik qiti-utigisumillu aalajangiisoqartassanngitsaq, kommunep siuttutut aqutsi-sui akulerutseqqaarsimatinnagit suleqatiginiaqqaarsimatinnagillu.

Kommunep isumakuluutai tamakkiisumik paasinarput, isumakulu-uteqarneranulli peqqutaavoq, Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ata-atsimiititaliamut kingullermik 20-05-2016 isumasioqatigiinnitsinni akis-suteqaatiga, kommunep ilisimanngimmagu.

Soorlu akissuteqaatikkut periutsip nassuiaatiginerani erseqqissaatigigiga, kommunep kissaatigisaatuut kommune tamakkiisumik akulerutsinneqartassaaq, taamalu piviusumik allaffissornikkut aalajangiinnermi suliami illuatungiusutut pisinnaatitaaffiit ugartorneqartut pissarsiarisassallugit, atorunnaarsitsinissamik ujartuineq sioqqullugu.

Tamanna aalajangiinnermi periuseq ataatsimiititamut ima erseqqissaa-vigineqarpoq:

Atorunnaarsitsineq sioqqullugu suleriesissatut naatsorsuutigineqartoq:

Atorunnaarsitsigallarneq sioqqullugu

- 1) Naalackersuisoqarfik ilisimasaqalerpoq, inunnik isumaginninnermi maleruaqqusat assut ilungersunartumik unioqqutinneqartut
- 2) Naalackersuisoqarfik naliliissaaq, kommune siunnersorneqassanersoq aamma / imaluunniit nakkutigineqalissanersoq
- 3) Naalackersuisoqarfik naliliissaaq Kommuneni Nakkutilliisoqarfik ilisimatinneqassanersoq
- 4) Naalackersuisoqarfik naliliissaaq, immikkut ittumik pisuni, atorunnaarsitsigallarneq pisariaqalersinnaanersoq
- 5) Taamaappat Naalackersuisoqarfiup ajornartorsiut (atorunnaarsitsigallarnerlu) Naalackersuisoq peqatigalugu eqqartussavaat
- 6) Naalackersuisoq isumaqaruni pissutsit ima toqqissisimananngitsigimmata atorunnaarsitsigallarneq pisariaqartoq, kommunep siullit-taasui tusarniarneqassapput

- 6a) Kommunemiit akissutigineqartut takutippassuk tigussaasumik kukkussuteqartoqarsimasoq, atorunnaarsitsigallarnissamik aalajangerneq nutaamik nalilersuivigineqassaaq. Taamaangippat taava Naalackersuisoqarfik ima iliuseqassaaq:
- 7) Naalackersuisoqarfik ikorfartuinnermut pilersaarusiussaaq (LSO), atorunnaarsitsigallarnissamut akuersissummik noqqaassutitalimik

Atorunnaarsitsigallarneq

Ikorfartuinnermut pilersaarut Naalackersuisuniit ilalertinneqarpat, taava:

- 8) atorunnaarsitsigallarneq aallartinneqassaaq, ilutigalugulu Kommune Nakkutilliisoqarfiat ilisimatinneqassaaq, aammalu
- 9) suliniut pillugu kommunalbestyrelsinik oqaloqatiginninneq aallartissaaq, suliniullu aallartinneqassaaq pilersaarusiorneqarlunilu Naalackersuisoqarfiup allaffissornikkut immikkoortoqarfiini suleqatigiiffiinilu nukit pioreersut atorlugit.

Aallaavik taamaattumik unarpiaavoq, Naalackersuisoqarfiup sutigut tamatigut pinaveersaassammagu atorunnaarsitsigallarneq, taamalu kommune-
mik suleqatiserinninniarnaq ammasumillu oqaloqatigiinneq ujartorlugu.
Naatsorsuutigaara kommunemik suleqateqarnikkut atorunnaarsitsigallarnissamik pisariaqartitsineq aalajangiinertut imaannaangitsoq pisariaarut-sinneqassasoq.

Ad b)

Naamik. Kommunal bestyrelsit isumaqarpata, allaffissornikkut ingerlat-sinertik unioqqutitsinertaqanngitsoq, periarfissaqassaaq Eqqartuussivikkut suliasanngortitsinissaminut, kisianni tunngaviumik atorunnaarsitsigallarnissamik aalajangernerup atortussanngortinnerata kinguarteranik kinguneqarani.

Eqqartuussivikkut aalajangiineq, pillugu Eqqartuussivikkut suliasanngortitsineq piviusunngortitsinermik kinguartitsissutaassaneranut nalilersuinnermi apeqqutaassapput, aalajangiinermik kinguartitsisoqannginnissaanik pisortatigut soqutigisaqarneq, inuup innarligaasinnaanerata suussusaa annertussusaalu, taamatullu pingaartinneqarner-soq naliligallarneq naapertorlugu unioqqutitsisumik kiffartuussineraa-

neq naapertuuttumik pissutissaqarnersoq. Eqqartuussiviit qullersaanni Højesteret-imi aalajangiineq UFR1994.823H tamatumani pineqarpoq.

Naalagaaffik sinnerlugu inatsisileritooq naapertorlugu, soqutigisat pineqartut oqimaaqatigiisinneranni uuttuutit makku atorneqarput:

1. Qitiusumik apeqqummi suliassanngortitsisup Eqqartuussivimmiit ilalernerqarnissaminut periarfissaqarnera (naammagittaalliuut tunngavissaqassaaq -"fumus boni juris").
2. Kinguartitsisinnaannginneq – tassa siunertaq angunngitsoorneqasasooq piviusunngortitsinermik kinguartitsisinnaasooqassappat, aammalu aningaasatigut matussusiinikkut aaqqiissuteqartoqarsinnaanngippat.

Naatsorsuutigineqarsinnaavortaaq, atorunnaarsitsigallarnerup inatsisigitut tunngavissaqarnera pillugu kommune suliassanngortitsippat, Eqqartuussiviup naliliinermini innuttaasup illersorneqarnissamik pinsinnaatitaanera pingaarnerutinneqassasooq, kommunep inunnik isumaginnikkut ingerlatsivittut oqartusaaernerminik attassiinnarumalluni kissaataaniit.

Tassungaa atasumik tusarniaanermi ilassutitut akissummini kommunep innersuussutigaa, inatsimmik piareersaanermi erseqqissarneqassasut, kommunep oqartusaaaffianik atorunnaarsitsigallarnissamik suliani kommunep suliamut akuusutut inissisimasarnissaa, aammalu aalajangiinerit Eqqartuussivikkut misilinnissaannut pinsinnaatitaaffeqarnissaa.

Nalinginnaasumik eqqartuussivinni suleriaatsigitut aalajangersakkat naapertorlugit, tassa inatsisissatut siunnersuummi oqaaseqatigiit atorneqartut apeqqutaatinnagit, kommunet ataasiakkaat naapertuuttumik eqqartuussivikkut soqutigisaqassapput, atorunnaarsitsigallarnermik aalajangiinerup Eqqartuussivikkut misilitsinnissaanut periarfissaqassagunik. Suliami pineqartumi ilumut kommune eqqartuussivikkut soqutigisaqarneranut apeqqut tigussaasooq taanna, Eqqartuussiviup nammineq naliliiffigisassaraa.

2. Nukiit annertusassavagut imaluunniit ajornartorsiutit annikillissavagut?

Siunnersuutip aappassaaneerneqarnerani kissaatitut qaqinneqarpoq, inunnik isumaginninnerup iluani nukiit atorneqartut qaffaavigineqarnissaat, tassuunakkut inunnik isumaginninnerup iluani ajornartorsiutit an-

nertussusaat ilisarnaataallu nukinnut pigineqartunut naapertuuttunngortillugit. Nukissat Naalackersuisoqarfinnut susassaqartunut tutsineqarsinnaapput, aammali kommunenut tutsineqarsinnaallutik. Eqqartuinnermi 'assaasat kissartut' ugartorneqarlutik. Tassunga ajornartorsiummut atatillugu illit qanoq isumaqarpit?

Akissut:

Pineqarput inunnik isumaginninnerup iluani unammilligassat annertussusaannut naapertuuttumik, isumaginninnerullu iluani naammattoortakatsinni akimmiffiit oqimaappallaalinnginnerini piaarnerujussuarmik suliniutinik aallartitsisarnissamut naapertuuttumik nukissanik naammattunik atuinnisaq. Oqartoqarsinnaavoq ajortut kaaviiarfii tikittariaqarigut unitsillugillu. Isumaginninnermi aporfiiit annertuut nukissarpassuarnik tigooraapput, kinguneralugu pisarialimmik siusissukkut iliuuseqarnissamut nukissaqannginneq.

Isumaqaataavunga pissutsit arlaqartut atuuttariaqarmata:

- a. Susassaqarfiup iluani inatsiseqassaaq, missingersuinnermik killiliisumik
- b. Inatsiseqassaaq siusissukkut iliuuseqarnissamut aqutissiisunik
- c. Erseqqissunik ilitsersuuteqassaaq, isumaginninnerup iluani maleruaqqusanik allaffissornikkut atuutsitsineq oqinnerulersillugu
- d. Assannik kissartunik naammattunik peqassaaq
- e. Inunnik isumaginnerup iluani nukissanik naammattunik peqassaaq
- f. Iliuuseqarnissamut periarfissat naammattut piussapput
- g. Qitiusumik aqutsisoqarfeqassaaq suliani oqimaatsuni kommunenik ikorfartuisinnaasumik

Ukiakkut ataatsimiinnissamut meeqqanut inuusuttunullu inatsimmik siunnersuuteqartussaavunga, tassanilu **a-miit c-mut** taaneqartunut matussusiisussamik, taamatullu nassuiaammik saqqummiussaqaassallunga, ilaatigut innersuussutitut sulianik qassinik tigumiaqarsinnaanermut tunngasumik (**d**).

Aammali nassuerutigisariaqarparput, inunnik isumaginninnermik ingerlatsineq, 1980-imili uagut aqutsisutut akisussaaffigisimagatsigu. Inunnik isumaginninnerup aqutsisoqarnikkut siuttoqarnera, tassa inunnik isumaginnittoqarfiup siuttoqarnerani Naalackersuisut qitiusumik inissi-

simaffigisaanni, aammalu isumaginnittoqarfiup siuttoqarnerani kommunalbestyrelsit sumiiffinni aqutsisutut inissisimasimasut, ukiunik 36-nik periarfissaqarsimapput inunnik isumaginninnikkut ingerlatsineq sunniteqarluarsinnaasoq aaqqissuutissallugu. Ukiumut aningaasaliissutit ikinngitsut atorneqartarput, kommunenut tapiissutit aqutugalugit isumaginniffiup aqutsisuinut apuunneqartarput, kisianni ukiut tamaasa aningaasaliissutit suli amerlanerusut kommuneniit ujartorneqartarput (e).

Ilaqutariinnermut, Naligiisitaanermut, Isumaginninnermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalakkersuisoqarfimmi immikkoortortaqqarpoq, isumaginninnerup ilisimasaqarfittut katsorsaaneermi periutsinik iliuusissatullu periarfissanik nutaanik inerisaasumik, aammalu immikkoortortaqqarfik alla ulloq unnuarlu angerlarsimaffiit aqutugalugit neqeroorutinik nutaanik inerisaasoq (f). Taakkunuunatigut qulakkeerniarneqarpoq inunnik isumaginninnerup iluani iliuusissatut periarfissat pisariaqartinneqartut pilersinneqarnissaat. Tamatuma inerisaanerup sukkassusaa, Naalakkersuisoqarfiup nukissalersorneqarneranut naapertuuttumik ingerlavoq.

Qitiusumik Siunnersuisarfiup pilersinneragut suliniuteqarfeqalersimavugut, meeqqanik inuusuttunillu suliani oqimaatsuni kommune ikorfartuisinnaasumik (g). Massakkorpiaq aqutsisoqarfik taanna aamma atorneqarpoq meeqqanut inuusuttunullu sulianut nalinginnaasunut. Tamanna atuuffik annertusarneqassanersoq, taamalu inunnik isumaginninnerup iluani maleruaqqusat tamaasa imaluunniit Immikkut Suleqatigiissitatut taasamik (Task Force), soorlu Danmarkimi Socialstyrelsimi atorneqartutuut, massakkuugallartoq qanoq aaqqiisoqassanersoq oqaaseqarfigiuminaappoq. Kommune Kujallermi suliniutip qiteqqunnerani nalilersuinissaq, oqaaseqannginninni utaqqimaartari-aqarpara.

Eqikkaasumik oqaatigalugu, Naalakkersuisut tungaanniit susassaqqarfik ataavartumik malinnaavigaarput.

3. Naalakkersuisut isumaat naapertorlugu, inunnik isumaginninnerup iluani kommunet sooruna taama kinguaattooqqatigisut aammalu kommunit nakkutilliisunit tikeraarneqarnerannit qanoq oqariartuuteqartoqarsimava?

Akissut:

Imaattariaqanngilaq inunnik isumaginnittoqarfimmik innuttaasut pisariaqartitsinerat annertunerulersimasoq, kisiannili pisariaqartitsineq peqqutaasullu immaqa erseqqinnerulersimallutik. Ukiorpassuit paasititsiniaanerit ilinniarnikkullu periarfissagissaarnerulerneq, minnerunnigitsumillu isumaginninnermi siunnersortitut ilinniarnep, isumaginninnerullu ilisimasaqarfittut iluani pikkorissaanerit ilinniartitsinerillu ataatsimut isigalugit nukittorsaanerup kingunerisaanik, akimmiffiit erseqqinnerulersimapput ammanerusumiilersutullu illutik. Oqaluttuat ilungersunarlunnartut tusarsaarulersimapput, tamanna ineriartorneq takussutissaagunangilaq pisariaqartitsinerup ajornartorsiuteqarnerullu anner-tusisimaneritut, takussutissaanerugunarlutilli uagut ingerlatsinerput ammanerulersimasoq akimullu ersinnerulerluni. Massakkut inunnik isumaginniffiup qitiusumik aqutsisuisigut erseqqinnerusumik takusinnaangorsimavarput, sutigut amigartumik iliuuseqarnerluta. Kommuneneni ingerlatsivittut suliasamittut tigusaminnik naammassinniarnermik-kut unammilligassaqarput.

18-iniit 4-nut kommunet kattussuunneqarnerigut innuttaasut pisariaqartitsinerat annertusarneqarsimanngilaq, peqataasimagunarlunili sumiiffinni isumaginninnermi aqutsisut saqqumineruleranerannut unammillerneqarneruleranerannullu. Kommunenet amigaatigaat suliat ingerlasut suliasimasullu erseqqissumik ataatsimut takussutissaqartinnissaat. Naammagittaalliuutinut katersuiveqanngilaq, uagullu nakkutilliinitsigut takusinnaangilarput, kommuneni ingerlatsiviit kukkussutiminnik ilinniarfiginnissinnaassuseqarnerat.

Taamaattumik 2016 ukiamut ataatsimiinnissami saqqummiutissavara meeqqanut ikorfartuineq pillugu Inatsisartut inatsisissaat, massakkut meeqqanut inuusuttunullu peqqussummut atuuttumut taartaasusaaq. Inatsisissatut siunnersuummi nutaakkut annertuumik nukittorsaavigneqassapput meeqqat pillugit suliani periutsit, suliamik ingerlatsinermut piffissakkut killiliussat, aammalu meeraq pillugu nalunaaruteqarnerup tigusimaneera allakkatigut uppersaaserneqartassasoq. Siunnersuutikkut nukittorsarneqassaaq nakkutilliinermik suliallit siunnersuinnermillu suliallit paasissutinik pissarsisinnaanerit, taamatullu Naalakkersuisut pisussaaffilerneqassasut meeqqat pillugit nalunaaruteqarnerit qitiusumik periuseqartoqalernissaanik. Ilanngulluguttaaq siunnersuutigissavara iliuusissat arlaqartut tunaartarineqassasut, meeqqat inuusuttullu pisinnaatitaaffiinnik pitsanngorsaasussat, ilaatigut isumaginninnerup ujartuiffiusumik iliuuseqarfiusumillu ingerlanneqarnissaanik pi-

umasaqaatitallit. Siunnersuutikkut iliuuseqajaarneq eqqumaffigineqarnerulissaaq aammalu pitsaaliuilluni iliuuseqarnissaaq piumasaqaatitaqarfigineqarnerulissalluni. Ulloq unnuarlu angerlarsimaffinniit meeqqanik angerlartitsisarnermut atasumik iliuusissatigut pilersaarusi-orneq pitsaanerulissaaq, angajoqqaarsiallu sukumiinerusumik nalilersuivigineqartalerlutillu atorneqarnerulissapput. Qularutissaanngitsumik Naalakkersuisut iliuuseqarnerunissaminnut pisussaaffilerneqasapput, siunissami naammattoortakkatta amerlassusaat malillugit. Kommunelli peqatigalugit iliuuseqartoqassaaq, aammalu atorunnaarsitsigallartarnermi neriuutigiinnarsinnaallutigu pisuni ataasiakkaani taamaallaat atorneqartarumaartoq kommune ikiortissarsiortinnagu, suleqatiginnikkusussuseqartinnagulu saniatigullu innuttaasut sumiginnarlugit allaffissornikkut ingerlatsinerup unioqqutitsisumik atorneragut.

Ukiumi tulluuttumi meeqqat pisinnaatitaaffimmikkut illersugaanerat annertuumik nukittorsaavigineqalereersimassasoq ilimagilluinnarpara. Naatsorsuutigaara, pisortatigoortumik tusarniaanermi inatsisissatut siunnersuut tigulluarneqarumaartoq aammalu imarisaatigut pitsaassusaatigullu naalakkersuinikkut suliallit soqutigisatik akimorlutik taper-siiumaartut, qinikkatigoortumik suleriuseq naapertorlugu suliarineqalerpat. Una siunnersuut nutaaq aqutigalugu nuna tamakkerlugu meeqqat susasaqarfittut ilisimasaqarfigineqarnerat annertuumik nukittorsarneqassaaq aammalu pissusiviusunut attuumassuteqarnerulerluni. Pissutsinut naapertuuttunik kommuneniit paasissutissaateqarneruneq toqqammavigalugu, Naalakkersuisut tunngaviunerusumik pingaarnersi- uineq eqqartuivigisinnaanngussavaat takusinnaanerulerlugulu, sumiif- finni qitiusumilu suleqatigiinneq iliuuseqarnerlu sutigut anner- tusarneqartariaqartoq.